

ფერდინანდ ბრუნეტიერის ნაშრომის
„ევოლუცია სალირიკო პოეზიისა საფრანგეთში
XIX საუკუნეში“ კითხვა აბაშიძისეული თარგმანი
TRANSLATION BY K. ABASHIDZE OF THE WORK OF
FRENCH CRITIC F. BRUNETIERE “EVOLUTION OF LYRICAL
POETRY IN FRANCE IN THE XIX CENTURY”

ეკა ვარდოშვილი
Eka Vardoshvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: ქართული, ევროპული, პოეზია, ლიტერატურული,
პროცესი.

Key words: Georgian, European, Poetry, literary, Process.

1919 წელს ქუთაისში დაისტამბა ფ. ბრუნეტიერის ნაშრომის „ევოლუცია სალირიკო პოეზიისა საფრანგეთში“ კ. აბაშიძისეული თარგმანი. ნაშრომის შესავალში კ. აბაშიძე წერს: „იმ თხზულებაში კი, რომლის შინაარსსაც ეხლა ვუამბობთ მკითხველებს, ავტორი გვიხატავს სალირიკო პოეზიის ევოლუციას. აქ გვიჩვენებს იგი მაგალითს იმ მოვლენისას, თუ ერთი ფორმა (საეკლესიო მჭერმეტყველება) როგორ გარდაიცვლება მეორე მონათესავე ფორმად (სალირიკო პოეზიად)“ (აბაშიძე, 1909: 4). XIX საუკუნის რომანტიკული პოეზიის ფორმა კი იყო ლირიკა.

სალირიკო პოეზიის პირველ წარმომადგენლად ფ. ბრუნეტიერს ჟან-ჟაკ რუსო მიაჩნია. ნაშრომში ფ. ბრუნეტიერი შენიშნავს, რომ რევოლუციურმა ძვრებმა ბიძგი მისცა მის ნაწერებში ლირიკის კვალის გაჩენას. „ელოიზაში“ ჰხედავთ სალირიკო ლექსებს, რომლებიც პროზად არის დაწერილი, თავის „აღსარებაში“ იგი ნამდვილად ლირიკოსია კ. აბაშიძის მიხედვით (1909: 12), შრომაში ბრუნეტიერი საუბრობს რუსოს მიმდევართა ბერნარედ დესენ-პიერის, ლამარტინის, ჰიუგოს, შატობრიანის შესახებ. ეხება ალფრედ დე მიუსეს პოეზიასაც.

1850-1860 წლების ფრანგული ლიტერატურული პროცესის განხილვისას აღნიშნავს, რომ ამ პერიოდში ნატურალიზმი დამკვიდრდა, ბალზაკმა და ჟორ სანდმა ლირიზმი განდევნეს თავისი რომანებიდან. სიული პრიუდომი და ფრანსუა კოპე კი ნატურალისტური სკოლის უკანასკნელ წარმომადგენლებად მიაჩნია. თეორიულად მსჯელობს სიმბოლიზმზეც.

თარგმანში კ. აბაშიძე ცდილობს ქართული ლიტერატურა დაუკავშიროს ევროპულს, ეს შეინიშნება განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ფ. ბრუნეტიერი ფრანგული რომანტიკული სკოლის მიმდევრებზე საუბრობს. საზოგადოდ ცნობილია, რომ როდესაც კ. აბაშიძე „ეტიუდებს“ წერდა, ეყრდნობოდა ფ. ბრუნეტიერის ნაშრომს „გვართა ევოლუცია ლიტერატურის ისტორიაში“. შეგვიძლია ვთქვათ, იგი ასევე იყენებდა აღნიშნულ ნაშრომსაც, კერძოდ: „ევოლუცია სალირიკო პოეზიისა საფრანგეთში XIX საუკუნეში“.

კ. აბაშიძის თარგმანებმა დიდი როლი შეასრულეს ქართული სალიტერატურო აზროვნების განვითარების ისტორიაში.

ლიტერატურა:

აბაშიძე, კ. (1919), ევოლუცია სალირიკო პოეზიისა საფრანგეთში XIX საუკუნეში, ქუთაისი: „აკ-სიმ-კოლი“.

In 1919, the translation by K. Abashidze of the work of French Critic F. Brunetiere “Evolution of lyrical poetry in France in the XIX century” was published. In the introduction of the work K. Abashidze writes: “In the works, the contents of which we will now tell the readers, the author expresses evolution of the lyrical poetry. He shows us the example of the event, how one form (ecclesiastical eloquence) changes into another related form (lyrical poetry)” (Abashidze, 1909: 3).

The form of romantic poetry in the XIX century was lyricism.

F. Brunetiere considers Jean-Jacques Rousseau as the first representative of the lyric poetry.

In his works, F. Brunetiere notes that revolutionary changes have given rise to lyricism in his writings. In “Heloise” we see lyrical poems written in prose, in his “confession” he is a real lyricist, According to K. Abashidze (1909: 12), F. Brunetiere speaks in his work about the followers of Rousseau: Bernardin de Saint-Pierre, Lamartine, Hugo, Chateaubriand. He mentions poetry of Alfred de Musset, too.

In reviewing French literary process of the years 1850-1860, he notes that Naturalism was established in this period, Balzac and George Sand expelled lyricism from their novels. He considers Sully-Prudhomme and Jean-François Copé to be the last representatives of naturalist school. He discusses symbolism theoretically as well.

In his translation K. Abashidze tries to connect Georgian literature with European literature, this is especially noticeable when F. Brunetiere talks about the followers of the French Romantic School.

It is well known that when K. Abashidze wrote „Etudes”, relied on F. Brunetiere’s work “Évolution des Genres dans l’Histoire de la Lit-

térature”. We may say that he also used the mentioned work, namely: “Evolution of lyrical poetry in France in the XIX century”.

The translations of K. Abashidze played a great role in the development of the history of Georgian literary thinking.

References:

Abashidze, K. (1919), Evolucia saliriko poeziisa safrangetshi XIX saukuneshi , [“Evolution of lyrical poetry in France in the XIX century”]. Press of „Ak-Sim-Kol“.

